

Ujlaki Hangok

www.ujlakitemplom.hu

2020. július

"Uram..., nincs emberem" (Jn 5,7)

Uram, mindig megrendülten hallgattuk a harmincnyolc éve beteg ember gyógyulásának történetét. Milyen megalázó érzés lehetett ilyen hosszú ideig bénán feküdni! Ott mentek el mellette régi ismerősei, barátai, akikkel valamikor együtt játszott, dolgozott, élt. Lehet, hogy úgy tettek, mintha nem is vették volna észre, mert nem akartak fájdalmat okozni neki. Az is lehet, hogy odamentek hozzá és szánakozva kérdezték állapota felől, amit már olyan sokszor elmondott. Lehetek olyanok is, akiknek a félelem tükröződött a szemükből. Mi lesz velem, ha én is ilyen nyomorúságos helyzetbe kerülök? -gondolhatták. A szánalom és az ijedtség ellesett pillanatai, arckifejezései még jobban fájhattak, mint a közömbösség vagy az eltitkolt érzelmek.

S Te, Uram, mint mindig a gyógyításaid során, olyat kérdeztél tőle, amire nagyon is volt, sőt természetes volt a válasz: "Akarsz-e meggyógyulni?" (Jn 5,6) Megérezted, hogy ennek az embernek a fizikai betegségén kívül más, súlyosabb baja is van: a lelki betegség, ami magányosságából fakadt. Ezzel a kéréssel engedted, hogy ez a vágy is feltörjön benne, kimondja azt, ami lelke mélyén nyomasztotta őt: „Uram – válaszolta a beteg –, nincs emberem, aki bevinne a tóba, amikor felkavarodik a víz. Így mire odaérek, már más lép be előttem” (Jn 5,8). Miután az "emberév" váltál, gyógyítottad meg a beteget.

Szavaidnak és tetteidnek hatása tükröződik minden megnyilvánulásában: az örömben, a gyors cselekvésben és a bátorságban, azokkal szemben, akik meg akartak fosztani ettől az örömtől. A Te szavaidra hivatkozott: „Aki meggyógyított, az mondta: Fogd ágyadat és menj!” (Jn 5,11). János evangélista nem ír arról, hogy mi lett ennek az embernek a további sorsa, de

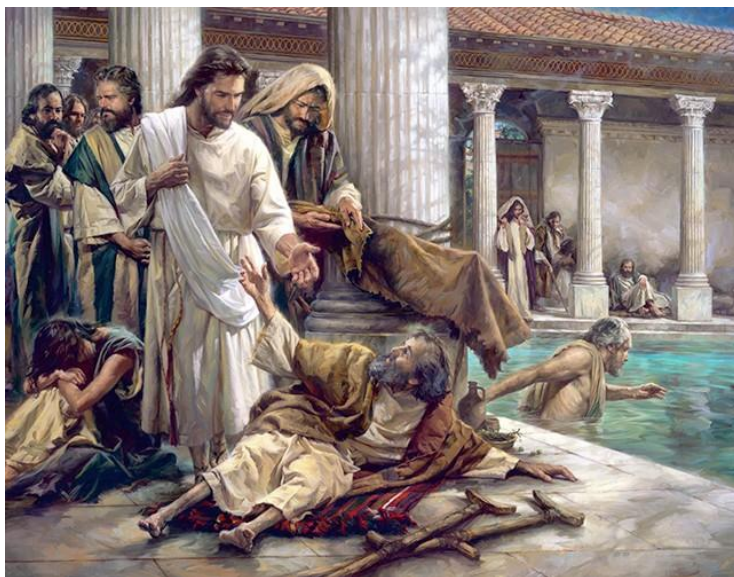
feltételezhető, hogy családjához visszatérve megosztotta velük a találkozások örömét, és azok közé tartozott, akik később a jeruzsálemi keresztény közösséget alkották.

Uram! Nem gondoltuk, hogy ennek a történetnek születésed után 2000 évvel ilyen nagy visszhangja lesz életünkben. Nem gondoltuk, hogy egy váratlanul kitört járvány következtében sokan fogják érezni, amit ez harmincnyolc éve beteg ember kimondott: "Nincs emberem." Igen, mert nem gondoltunk arra, hogy igazán csak a szeretet képes feloldani bennünk a magunkra maradottság fájdalmát. Úgy gondoltuk, a bankbetétek és a technikai eszközök, melyekkel körülbástyázzuk önmagunkat, védelmet adnak. Kiderült, hogy nem. Csak a Tőled tanult szeretet képes feloldani egyedüllétünket, magányunkat.

Ugyanakkor megköszönjük Neked, hogy elküldted hozzánk tanítványaidat: az egészségügyi dolgozókat, az orvosokat, az ápolókat, hogy közvetítsék felénk szeretetedet. Az Ő szemükkel néztél ránk, az ő mosolyukkal öntöttél reményt a szívünkbe, az ő kezükkel simogattad meg arcunkat. Elhitetted velünk, hogy van emberünk. Igen! Ez az ember Te vagy, az emberré lett Isten, aki isteni szeretetedet sugározod választottaidra, hogy osszák meg másokkal. Szent Tested jelenlétében köszönjük meg nekik fáradozásait, Téged pedig kérünk, hogy áldd meg életüket és munkájukat, hogy Országod örömhírét tudják közvetíteni testileg és lelkileg sebzett társaink felé. Amen.

Ferenc atya

(Elhangzott június 13-án templomunkban az egészségügyi dolgozókkal együtt – és értük is – tartott szentségimádás bevezető imájaként)

Templomunk búcsúját ültük

Magasztalja az én lelkem az Urat, imádkoztak Máriával az újlaki hívek a Látogatás (Visitatio) ünnepén, melyet a dolgos világra való tekintettel július 2-áról előbbre hoztunk vasárnapra, június 28-ára. A megelőző hónapok elzártsága után a felszabadultság érzése fölül kerekedett a szorongásén: a liturgián is, a kísérelvényeken is szép számban vettek részt a helyi hívek, de még „búcsújáró” vendégek is. És nem csupán a létszám volt öröndetes, hanem sokak aktivitása is, legyen szó beszerzésről, rakodásról, főzésről, éneklésről, vetélkedésről vagy számos egyéb tevékenységről.

A közös padcipelés, a közös hagymavágás és a többi közös tevékenység megkönnyíti a közös beszélgetések megindulását. Csigaházból előbújó nyugdíjasok, nyaralást még nem megkezdő családok mellett sok sarokban láttunk „kis kupacokba” összeverődő fiatalokat. Lehet sajnálni, hogy a szokásosnál több (kilenc!) bográcsban fővő meleg étel (lecsó – egy vega – és az egyik tűzön halászlé) hamar elfogyott – és lehet örülni neki. Sokan voltunk! (Amúgy a nagy meny-

nyiségű péksütemény jóvoltából éhen nem maradhatott senki.)

Az ismerkedést, összekovácsolódást szolgálták a mikrofonon keresztül történő bemutatkozások is, egyéniek és közösségiek. Szükség volt ehhez a megfelelő technikára, és szükség a megfelelő moderátorra. Mindezt hálás köszönet – hogy kiknek, abba itt csak nem kezdhetünk bele, mert nem tudnánk hol abbahagyni mindazok nevének felsorolását, akik sokat tettek az ünnep sikeres lebonyolításáért.

A világért sem állítjuk, hogy minden jól, hogy minden az elképzelések szerint sikerült. Nem nagyon ment a ruhabörze, a bolhapiacon jóval nagyobb volt a kínálat, mint a kereslet. A gyerekek hiába keresték az ugrálóvárat, mások a beharangozott egyéni vetélkedőt hiányolhatták. Igyekezni fogunk tanulni a tapasztalatokból. De alapvető érzésünk az öröm és a hála. Ez olvasható ki az alább következő, a friss élmények hatása alatt született beszámolómból is.

A szerk. – többek nyilatkozatai alapján

Fáradt vagyok, de megérte!

Alaposan elfáradva, de azzal az érzéssel mentem haza az újlaki búcsú után, hogy ezért megérte ennyit dolgozni. Úgy becsülöm, hogy összességében több százan vettünk részt a tartalmas programokkal fűszerezett rendezvényen, és szemben az előző évekkkel, most nemcsak benéztek az emberek, hanem ott is maradtak: bográcsoltak, beszélgettek, megebédeltek, figyelték a kerekasztal-beszélgetést és együtt imádkoztak Trianon 100. évfordulójának emlékére.

A rendezvényt a képviselőtestület Újraépítő csoportja szervezte, amely heteket töltött az egyes programelemek alapos kidolgozásával, majd a búcsú hirdetésével, a bevásárlással, a ruhák előkészítésével. Úgy tűnik, kell ez az alapos tervezés, szervezés, előkészítés, mert e nélkül nem lehet igazán tartalmas programot biztosítani a résztvevőknek. A búcsú napján az Újraépítők kiegészültek az Üdvözlő és a Rendezvény-előkészítő csoport tagjaival, és együtt

képezték azt a melósbrigádöt, amely a terepet előkészítette, a padokat, asztalokat kihordta, a bolhapiacot előkészítette, a bográcsokat felállította, a főzési alapanyagokat, italokat és az evőeszközöket az asztalokra tette.

Érdekes új eleme volt a búcsúnak a bolhapiac, amely az igazi falusi búcsú hangulatát idézte. No meg a kórusok! Üdítő volt a gitáros kórus fellépése, és igazi koronája volt a napnak az Újlaki Sárlos Boldogasszony Kórus előadása. Igazi szellemi tornát jelentett a helytörténeti kvíz, és igen mély tartalommal bírt a járvány utáni helyzetet és kifizési lehetőségeket elemző kerekasztal-beszélgetés is. Remek volt a hangosítás és állandó szpikerünk műsorvezetése is.

Elfáradtam, de megérte! Soha rosszabb újlaki búcsút!

*2020. június 28-án este
Molnár Kálmán*

Kemény parancs

Naponta elmondjuk a Miatyánkot, elhadarva a figyelmeztetést: bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

Vajon megbocsátunk?

Közel hatvan éve Márianosztrán az operatív tiszt felszólított, hogy óvakodjak a papoktól. Volt is kiktől, a rabok többnyire papok voltak és egykori csendőrök.

Történt egyszer, hogy kifakadtam rabtartóink ostoba gonoszsága ellen. Bölcsvölgyi Zoltán atya csak ennyit mondott: ne haragudj rájuk, imádkozz értük.

Nem volt könnyű hallgatni rá, de bízzunk az ima erejében.

Udvardy László

Az újlaki „Egyházközségért” emlékplakett idei kitüntetettjei

Havasiné Zentai Edit két gyermek édesanyja, hét unoka nagyija. Friss nyugdíjas, előtte húsz évet dolgozott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán, majd rektori hivatalában. Már ősei is Újlakhoz kötődtek, dédapja neve a Hősök emléktábláján olvasható.

Harminc éve aktív résztvevője a plébánián folyó munkának, János atya, György atya, majd András atya, és jelenleg Ferenc atya szolgálatát segítve. A faliújságok gondozása folyamatosan

feladatai közé tartozik. A Szent Anna oltár díszítését a '90-es évek elejétől végzi.

Az Újlaki Hangoknak alapításától kezdve tíz évig szerkesztője, a képviselőtestületnek három cikluson keresztül jegyzője volt. Évekig teljesen vagy részlegesen ellátta a sekrestyési feladatokat, jelenleg is szívesen részt vesz ebben. A tavaly ősszel kezdeményezett plébániai megújulásban az Információs csoport megszervezésével és vezetésével veszi ki a részét.

Dr. Harmat Péter feleségével együtt negyven éve költözött Újlakra. Négy gyermekük is itt nőtt fel, eddig négy unokájuk van. Foglalkozása fizikus, az MTA köztestület tagja, családi vállalkozásban innovatív fejlesztésekkel foglalkozik. Több évtizede tagja képviselőtestületünknek. Mielőtt alelnökké (korábbi megnevezéssel: világi elnökké) választották, a családgondozásban tevékenykedett. Húsz éve, György atya kérésére kezdte megszervezni a plébánia önálló családcsoportját, aminek hosszú évekig voltak éves táborozásai, havi programjai. Részt vesz a plébánia társadalmetikai körének tevékenységében is.

Az utóbbi években vezetőként sokat tett a templom és a plébánia infrastruktúrájának fejlesztéséért, megtalálva ehhez a megfelelő munkatársakat. Ilyen előrelépések voltak: A templomban az énekek kivetítése projektor helyett TV-képernyőre, hangosítás javítása, a számítógép alapú orgona építése, a közösségi ház számítógépes hálózatának felállítása, a Szent István teremben a hangosítás kiépítése. A vírus-időszak kezdetével a szükséges új kommunikációs eszközök használatba vételén dolgozott. Technikailag megvalósította a napi közvetítését és a napi evangélium, elmélkedés és hírek kiküldését.

Újra együtt

Múlt ősszel határoztuk el Márton atyával, hogy a tavalyi és tavalyelőtti elsősorúkból megpróbálunk egy kis közösséget létrehozni. A szülők és a gyerekek részéről is volt erre igény, úgy hogy azóta szépen formálódik a társaság. Havonta egyszer jövünk össze. Ilyenkor némi hittan, sok játék és beszélgetés, no meg az anyukák jóvoltából közös evés-ivás jellemzi együttlétünket.

Ezt a közösséggé formálódást akasztotta meg a vírushelyzet, és abban a két hónapban semmilyen formában nem találkoztunk egymással.

Június első vasárnapján viszont – hála a szabályok enyhítésének – hívó szavunkra öt gyerek jött el, hogy a 9 órás szentmise után együtt lehessenek, együtt lehessünk végre. Voltak, akik ekkor még nem vállalták

a találkozót, és voltak, akiknél családi programmal ütközött az alkalom.

Mi viszont bevettük magunkat a templom mögötti kertbe, és ott játékkal, imádsággal, beszélgetéssel, vidám hangulatban töltöttük az időt. Kiderült, hogy páran a gyerekek – és szüleik – közül akkor mozdultak ki először otthonról a korlátozások óta. Látszott rajtuk a felszabadultság; örültek egymásnak és annak is, hogy végre szabadon lehet jönni-menni. Adja Isten, hogy ez így is maradjon!

Hálát adok Istennek, hogy ezt lehetővé tette, Márton atyának pedig köszönöm a támogatást és az együttműködést.

Jüling Erika

Töredékek Trianonról

Apai nagyapám és nagyanyám is Szepesváralján született, a Felvidéken, de házasságot már az akkor még önálló Kiszpesten kötöttek 1902-ben. Ott családi házat építettek, és öt gyermekük született, utolsóként 1917-ben apám, Szuchy Károly Antal, akiből jogász lett.

Anyai nagyszüleim, Bujk Béla (szül. 1890, Zilah) és Aiben Janka (szül. 1889, Szászváros) 1920 április 1-jén kötöttek házasságot hosszú, hat évi jegyesség után Nagyváradon. Két hónappal a trianoni békediktátum előtt!

Ezt megelőzően nagyapám 1909 és 1913 között bölcsészetet hallgatott a Királyi Magyar Tudományegyetemen és tanári képesítést szerzett. Karcagon kezdett el tanítani a több száz éves Református Nagykun gimnáziumban. Ebben a városban ismerkedett meg ifjan megözvegyült nagyanyámmal, aki a vasútállomáson pénztárkezelőként dolgozott és szolgálati lakásban lakott.

Nagyapám – aki református volt – Karcag után két évig Sárospatakon a református gimnáziumban tanított, majd a Hunyad megyei Szászvárosba, szintén református gimnáziumba szerződött tanárnak és kollégiumi felügyelőnek. Amikor a románok 1918-ban betörték és elfoglalták a várost, ott megszűnt a tanítás, ezért tovább költözött Nagyváradra – menyasszonya akkori szolgálati helyére, ahol szintén középiskolai állást kapott. Nem hosszú időre...

1921. január 18-án, első gyermekük születésekor, vasúti szolgálati lakásban laktak és nagyapám munkanélküli volt. A trianoni békediktátum után teljes volt a felfordulás, néptömegek költöztek át az elcsatolt területekről a csonka anyaországba. Nagyapám hazaszeregetből vállalta a nehéz sorsot – és maradt. Még állást is kapott, és ekkor Nagyvárad akkori villanegyedébe költöztek. Néhány boldog év következett a bajban.

Nagyapám a tanítás mellett cikket is irt erdélyi lapokba, például a *Cimborá*-ba. A román kormány rendeletet adott ki, hogy a pedagógusoknak hűségesküt kell tenniük a román államra. Nagyapám ezt az esküt megtagadta, így minden anyagi kárpótlás nélkül elbocsátották állásából. Nagyszüleim kénytelenek voltak egy egyszobás, komfort nélküli házba költözni, ahol a kertben krumplit, a kerítésen felfuttatva babot termeltek.

Csodás módon helyzetük ismét jobbra fordult, mert nagyapám ismertté vált írói tevékenységével. A Nagyváradai Napló főszerkesztője, Fehér Dezső meghívta az újsághoz, amelybe korábban Ady Endre és Juhász Gyula is irt. Ugyanekkor a budapesti Magyar Rádió erdélyi tudósítója is lett, így anyagilag rendbe jöttek. Az írásokat, tudósításokat több álnevet is használva készítette, nehogy a románok felelősségre vonják. Bujk Béla neve megtalálható az 1992-ben megjelent *Írói álnevek lexikoná*-ban, de az nem tartalmazza az összes álnevet.

A Nagyváradai Naplót – mint a többi magyar újságot is – cenzúrázták a román hatóságok. Egy alkalommal a cenzor egy cikket – a magyar érdekeket védő hangvétele miatt – kifogásolt, és kérte az író nevét pontosan megjelölni. Fehér Dezső behívta a szobájába nagyapámat, és rábeszélte, hogy vállalja magára a cikk megírását, mert annak szerzője már kapott cenzori figyelmeztetést, így majd el kell bocsátani, és családos emberről van szó... Nagyapám elvállalta – a cenzori ítélet pedig azonnali elbocsátás lett! Ezen kívül, ahogy azt később érzékelte, feketelistára tették, és nem alkalmazták sehol. 1920 óta negyedszer veszítette el állását.

1930-ban lezárták a román-magyar országhatárt, mivel az átmenekülteknek – nagy számuk miatt – Magyarország már sem állást, sem lakhatást nem tudott biztosítani. Nagyapám megpróbálta a lehetetlent: kérvényezte az áttelepülést családotól a külügyminisztériumban. A miniszterelnök, Bethlen István segítségével megkapták az engedélyt. A pestszentlőrinci állami lakótelepen lakást kaptak, és állás is várt nagyapámra. Sajnos azonban 1931 nyarán megbukott a Bethlen-kormány. A lakás ugyan megmaradt, de állást csak több év múlva, 1934-ben sikerült kapnia, amikor elnyerte az ipartestületi jegyzői állást. Ebben az évben jelent meg Zilahi Bujk Béla szerzői néven *Pestszentlőrinci útmutató*-ja mint az első helytörténeti kiadvány, amelyben szerepelnek a hivatalok, az utcajegyzék és más adatok is.

A következő évben nagyapám szívbetegség miatt hirtelen meghalt. Nagyanyám rövid, 15 évi nagyon boldog házasság után ezt a csapást nem tudta kiheverni, depressziós lett. 1936-ban a MÁV-tól végkielégítést és havi 8 pengő kegydíjat kapott. Megromlott egészsége miatt többé már nem dolgozott, bár 1964-ig élt.

Édesanyám és testvére az elemi iskolát magánúton végezte, és évente vizsgáztak Magyarországon, a közeli Berettyóújfaluban. 1931-ben nyarán anyám éppen a karcagi nagyszülőknél, bátyja pedig Kalocsán a nagybátyjéknál, dr. Bujk Béla vegyésznel nyaralt, amikor Budapestre költözhetett a család – három irányból. Anyám édesapja halálakor családfenntartóvá vált 14 évesen, a négy polgári elvégzése után. Önként vállalta, hogy bátyja tanulmányait is támogatja.

Nagyanyám és nagybátyám 1944-ben éppen Püspökfürdőn nyaralt. Augusztus 20-án sikerült az utolsó vonattal hazajönniük Magyarországra. 23-án a románok „kiugrottak” és visszavették – avagy: újra elvették – Nagyváradot.

Sem anyám, sem bátyja halálukig nem tudták feldolgozni a Trianon-traumát. A téma az 1950-60-as években, gyermekkoromban is mindennapos volt a családi beszélgetésekben.

Feszületek a szabadban

Évtizedek óta megszoktuk, hogy a kápolna mögött, a sarkon, ahol az Ürömi út hegyesszögben belefut a Szépvölgyi útba, feszület áll. Voltak, akik keresztet vetettek, fohászt mondtak, mikor elhaladtak mellette, voltak olyanok is, akik virágot helyeztek a tövébe. 2018. október 24-én a rendkívül erős szél ledöntötte az öreg keresztet. Akkor vettük csak észre a fába vésett évszámot: 1869. Másfél évszázada!

Igen, másfél évszázada állt ez a feszület – csak éppen nem mindig a nevezett helyen. Plébániánk krónikája két nyelven is beszámol róla, hogy *in locum crucis antiquatae*, tehát egy korábbi, ‘előregedett’ kereszt helyére 1869-ben újat állítottak közadakozásból ‘a plébániaépület közelében’. Domonkos János molnár és templomgondnok (*Kirchen Curator*) szervezésében 96 forint gyűlt össze, amiből 45 forint és 55 krajcárt fordítottak a feszületállításra, 50 forintból alapítványt tettek, a maradékot szétosztották a szegények között.

Ezt a keresztet tehát “lent”, a mai kőfeszület helyén vagy legalábbis annak közelében állították fel. “Fent”, a kápolna mögött negyedszázaddal később létesült kereszt. A *Historia Domus* szavaival élve:

A Segítő Mária kápolna megett fakeszt 1895 évi Julius: 29én benedikáltatott D' Ott Ádám helybeli plébános által. A keresztet Langer Katalin és Csasznek Mária Budapest ferencvárosi asszonyságok csináltatták 25 forintokért. Alapítvány a keresztet nincsen.

Talán ez utóbbi tény vezethetett a kereszt leromlásához és lecseréléséhez. Meg persze az a tény, hogy lett másik. Ahogy a *Historia Domus* beszámol:

Bpest szföv. a tabáni temető kiürítése után az ott állott kőkeresztet /:feszület:/ áthozatta plébániánkra, s azt a templom mögött állította fel. Az ottlevő fakesztet, vas korpuszal, a kápolna mögött helyeztük el.

A templomunk mögött álló kőkereszt tehát a tabáni temetőből származik, kronosztikonos felirata szerint 1883-ban készült. Újlaki felállítás után 1940. szept. 8-án áldotta meg Pálfi Lajos plébános. A régi, még 1869-ben ott felállított fakesztet pedig felvitték a kápolna mögé – legújabb sorsáról helyreállítójának beszámolóját olvashatjuk.

Szaszovszky József

Krisztus a kápolna mögött

Öt évvel ezelőtt hívta föl figyelmemet Édesanyám, hogy a szeretettel és nagy odafigyeléssel gondozott Ürömi utcai kiskápolna mögötti feszület nagyon rossz állapotban van, nagy örömet szerezne neki, ha a fagerendákat lefesteném. Közelebről, műszaki szemmel is megvizsgálva sajnos már visszafordíthatatlan állapotokat találtam: az üreges szerkezetű Krisztus-szobor belsejébe víz került, ami a téli hónapokban belülről szétmorzsolta a szobor jobb lábát, mely már darabjaiban is menthetetlen volt. Alig tudtuk óvatosan leemelni a gerendáról és szakértő kezek közé juttatni. Páhi Attila ötvös-restaurátor vállalta a láb pótlását, a teljes szobor tisztítását, az üreges szerkezet lezárását és végül időtálló horganybevonatolását. A Krisztus-szobor restaurálási munkái egy stílszerű patinázással fejeződtek be. Mindeközben a fakesztet lecsiszoltuk, konzerváltuk és lefestettük. Így 2015 őszére egészen megszépült az Ürömi utcai Krisztus-kereszt.

Sajnos csak három évig fohászkozhattunk a gyönyörűen felújított kereszt tövében, mert 2018 őszén egy heves szellőkés tőben kidöntötte a fakesztet, a Krisztus-szobor megsérült, mindkét keze letört. Kezdhettük előlről a munkát. Ferenc atya kérésére ezúttal nagyobb feladat megoldásába fogtunk, mert nemcsak a szobor kezeinek visszahelyezése lett a cél, hanem a teljes fakeszt újragyártása. Valóban, a régi, még 1869-ben fölállított faszerkezet alkalmatlan volt már a további javításra, teljesen szétrothadt, így erre biztonsággal egy nehéz fémszobrot föltenni már nem lehetett, de mi több, saját súlyát is nehezen hordta már.

Így mementóként a plébánia udvarán lévő nyitott szín falára került.

Az új kereszt gyártása és fölállítása terveink szerint július hónap közepéig megtörténik. A teljesen új, de a régi méreteiben készülő fakeszt Kiss László asztalosmester műhelyében vörösfenyőből, ragasztott szerkezettel készült. A keresztet lefedő íves réz lemezfedés szintén megújul. A régi, több rétegű, pattogzó festék eltávolításra kerül, a repedések, lyuggatások kifoltozásra és a teljes felület egy új patinaréteget kap Páhi Attila szakértő munkájának köszönhetően. A régi kőlabazatot megőrizzük és a felújított keresztet a meglévő kőfészekbe rögzített rozsdálló acélszerkezetre húzzuk rá, remélve, hogy a jellegzetes, tőben induló farothadást és annak elkerülhetetlen következményeit kiküszöböljük. Magának az új keresztnek a fölállítása is több lépcsőben történik: először műhelykörülmények között állítjuk össze, majd darabokban szállítjuk a helyszínre. A helyszíni fölállítás a függőleges fagerenda rögzítésével kezdődik. A kőlabazatban lévő fészekbe állított acél tartószerkezetet egy speciális, nagy szilárdságú habarccsal öntjük ki. Ennek megszilárdulását követően helyezhető el a vízszintes gerenda, az íves lemezfedés és végül a Krisztus-szobor.

Reméljük, hogy az előttünk álló, nagy odafigyelést igénylő munkát követően Ferenc atya a kármelhegyi Szűzanya búcsúján megáldhatja és mindenki megcsodálhatja a felújított Ürömi utcai Krisztus-keresztet.

Szöllösi Szabolcs

Ministránstábor

Az idei évben először került megrendezésre az immáron új tagokkal felfrissült ministráncscapat nyári tábora. Szállásunk a mogyorósbányai plébánián volt, ahol az újlaki plébánia négy ministránsa táborozott: *Schäffer László, Urcan Ádám, Rihmer Gyula és Rihmer Patrik*. Vezetőnk *Horváth Márton* káplán atya volt.

A tábor három napig tartott, és bár esett az eső, ez nem gátolta a remek hangulatot és a csendes elmélkedéseket. A napok keretét a reggeli mise és az esti énekes elmélkedés alkotta. A környező erdőben kirándultunk is. Ezen kívül megnéztük a Dunát és a magyar-szlovák határt, valamint a környező települések nevezetességeit is. Ilyen volt például Nyergesújfalun a római korban épült határvédelmi állomás (*castellum*), melynek romjain a Rákóczi-szabadságharc idején földsáncok épültek.

Az ottalvós, három napos eseményen a ministránsok nem teljes létszámmal vettek részt, mert a kijárási korlátozások idején csak a ministránsfoglalkozások állandó résztvevőivel voltunk kapcsolatban, velük tudtunk igazán tervezgetni. A táborhelyet már hónapokkal korábban lefoglaltuk, de szinte csak az utolsó napokban vált biztossá, hogy az újabb rendelkezések lehetővé teszik a vidéki ottalvós programok megtartását. Nyitott közösségünk vár minden érdeklődő fiatal fiút, aki úgy gondolja, hogy szeretne egy befogadó és szerető csapat tagja lenni, amit az Úr asztalánál végzett liturgikus szolgálat által is szívesen kifejezne (*ministrare* = szolgálni). Minden jelentkezőt várunk a vasárnap reggeli kilences misék után a sekrestyében, vagy az ujlakministrans@gmail.com címen.

Rihmer Patrik

Plébániai nyári napközi a karantén után

Idén is két hétig tartott a napközis tábor Újlakon, rögtön az iskola után jöttek a gyerekek. A 40-50 gyerek között mindenki talált magának barátokat, akikkel közösen élvezték a legkülönbözőbb programokat. Szerencsére önkéntes segítőköl sincs hiány, nélkülük nehéz lenne megszervezni az egész tábort.

Az egyik a sok újdonság közt, hogy ettől a nyártól kezdve egy közeli étkezdében kapunk meleg ételt, a délelőtti játékok után ez különösen jólesik.

Már az első héten sűrű volt a menetrend, kezdve azzal, hogy játékosan megtanultuk, hogyan kell jó alaposan kezdet mosni. Szerda délután bűvészelőadást láthattunk, ahol egy-egy kicsi is segített a galamb és a

nyuszi elővarázsolásában. Eltöltöttünk egy napot a budakeszi vadsparkban, emellett pedig a plébánián is mindig van mit játszani kicsiknek és nagyoknak. A legnagyobb kedvenc továbbra is a méta, amibe mindenki be tud szállni, valamint mindenféle kézműves foglalkozás, legfőképpen karkötők készítése.

A második hét sem adott okot csalódásra, volt számháború a Hajógyári-szigeten, akadályverseny Fenyőgyöngyén és persze rengeteg éneklés. A szokásos dalok mellé idén két újat is tanultunk. Jövőre várunk vissza mindenkit!

az újlaki napközis tábor szervezői

Keresztény szófejtés

pokol

„A keresztény teológiában a pokol az a hely, ahol a bűnösök haláluk után örökre bűnhődnek”, határozza meg szavunk jelentését Herbert Haag Bibliai lexikona. A definíció helytálló már szavunk legrégebbi előfordulásakor, a Halotti Beszédben, a XII. század végén. Szavunkat akkor még *pucul*-nak írták és *pukul*-nak ejtették, a magánhangzó nyíltabbá válása (u>o) oklevelek tanúsága szerint a következő évszázadok során következett be – előbb az első, majd a második *u* esetében, tehát *pukul*>*pokul*>*pokol* volt a változás menete.

A Magyar Oklevél Szótár adatai szerint az oklevelekben a *pokol* szó egyrészt vezetéknévként (*Nicolaus Pokol*, *Michael Pokol* stb.), másrészt – melléknévi képzői végződéssel – összetett földrajzi nevek előtagjaként (*Puklustheluk* [=Poklostelek], *Pokluszygete* [=Poklosszigete], *Pokloshaza* [=Poklosháza stb.] fordul elő, ami szavunk negatív értelmét ismerve sokaknak meglepőnek tűnhet. A szótár szerzői is szükségesnek tartják hozzáfűzni: „Karácsonyi János nézete szerint helyneveink *poklos* szava «ragadós, szurkos földet» jelent”.

Ez arra utal, hogy tovább élt szavunknak egy másik, eredeti jelentése is. Ezt a jelentést a szláv nyelvek is alátámasztják, melyekből ill. melyek valamelyikéből szavunk származik. Forrásaink *pakal*, *pekel*, *peklo*, *pieklo* stb. alakokat sorolnak fel különféle szláv nyelvekből, hozzátéve, hogy „mindezek eredeti jelentése 'szurok', és korábban csak a nyugati kereszt-

ténységű szlávok nyelvében volt meg a 'pokol' jelentés” (A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára). Szavunk valószínűleg a horvát és/vagy a szlovén nyelvből eredeztethető – mely nyelvek beszélői a római kereszténység hívei.

Rokonságot mutat a fenti szavakkal az orosz szótár „пекло, rég пѣкло” címszava. Ennek jelentései: 'hőség, forróság; zűrzavar, kavarodás; táj pokol' – ami arra mutat, hogy az ortodox szlávok is elérte a szó nyugati értelmezése.

Az orosz nyelvben a *pokol* általánosan használt jelölője azonban az ад (ejtsd: *ád*) szó, amely a görög ᾠδης-ra (*hádész*) vezethető vissza. Ezt a görög szót magyarra többnyire 'alvilág'-nak fordítjuk, bár Mt 11,23 magyar szövegében 'pokol' szerepel.

Talán érdemes röviden áttekinteni, milyen szavakat használnak a szent nyelvek a pokol ill. az alvilág jelölésére. (Mai nyelvünkben megkülönböztetjük a két szó értelmét, ez azonban nem volt mindig és mindenhol így.) A héber a *seol* és a *gehenna* szavakat használja, az utóbbit a görög és a latin is átvette (pl. Mt 5,29; Mt 18,9; Mk 9,43 és 9,45 és 9,47). *Gehenna* (γεεννα) és *hádész* (ᾠδης) mellett előfordul az *abüsszosz* (αβυσσος) is (Róm 10,7), ami eredetileg 'feneketlen'-t jelent. A Szentírás latin szövegében hol a héber eredetű *gehenna*, hol a görögből átvett *abyssus*, hol pedig az eredeti latin *infernus* (eredetileg: 'alant lévő') szerepel 'pokol' értelemben. Ez utóbbiból lett az *Isteni Színjáték* első részének világszerte ismert *Inferno* címe.

Szaszovszky József

Hírek, hirdetések

A Kármelhegyi Boldogasszonyról nevezett kápolna – más néven Segítő Mária kápolna, vagy építtetője neve után Tomaszütz kápolna – búcsúját a július 16-ához legközelebb eső vasárnapon, július 19-én délután 4 órakor szentmisével ünnepeljük a helyszínen. Ez alkalommal kerül sor a helyre- és visszaállított feszület megáldására. (l. külön cikkünket)

Idén a karantén miatt hagyományos kiscelli keresztút-járásunk is elmaradt. Megtörtént viszont májusban a Golgota rendbehozása. Mint az Óhegy-Hírek beszámolt róla, Szendrői Ferenc és Vass Melinda festőrestaurátorok újrafestették a szoborcsoportot, majd Szőnyi Endre, a szobrok egykori restaurátora, víztaszító szerrel impregnálta a kőfelületeket. A költségeket az Óbuda-Hegyvidékiek Egyesülete, illetve annak egyes tagjai fedezték.

Június 4-én délután az újlaki templom harangjai is megkondultak, hogy az úgynevezett békeszerződés 100 évvel ezelőtti aláírására emlékeztessenek. A templom előtt mintegy negyvenen gyűltünk össze, majd odabent imával, énekkel és szavalatokkal ültük meg a szomorú évfordulót.

Négy papnövendéket szentelt pappá június 13-án Esztergomban főpásztorunk, Erdő Péter bíboros. Imádkozunk, hogy méltó apostolutódok váljanak belőlük!

A Hetvenkét Tanítvány Mozgalom Egészségügyi Munkacsoportja a Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszust előkészítő szentségimádást tartott templomunkban egészségügyi dolgozók és betegek - valamint az újlaki hívek – részére június 13-án, szombaton délután 17 és 18 óra között. Ezzel egy időben számos más templom is hasonló szentségimádás színhelye volt.

A június 14-iki kettős ünnep programja a tervezettől némileg eltérően alakult. Az ünnepélyes fő szentmise a fél 11-kor kezdődő volt, melyet Ferenc atya latinul mutatott be. Ezzel templomunk felszenteléséről emlékeztünk meg, és ezen a misén vehette át két testvérünk a közösség érdekében kifejtett tevékenységéért a Pro Ecclesia emlékplakettet (lásd külön írásainkat). Ennek a misének a keretében tartottuk meg az úrnapi körmenetet is, a járványhelyzetre való tekintettel csak a templom falain belül.

Június 19-én, pénteken volt néhai köztársasági elnökünk feleségének, Göncz Árpádnének a temetése. A szertartást az óbudai temetőben Várszegi Asztrik nyugalmazott főapát végezte, és ő celebrálta templomunkban a temetés után a halott lelki üdvéért bemutatott szentmisét, melyen számos gyászoló társaságában részt vett Áder János köztársasági elnök, Mádl Dalma asszony, egy másik korábbi államelnökünk özvegye, valamint Kiss László III. kerületi polgármester.

Plébániánk könyvtára vasárnaponként a délelőtti szentmisék között, $\frac{3}{4}$ 10-től $\frac{1}{2}$ 11-ig tart nyitva templomunk oldalkápolnájában.

Folytatódik templomunk padozatának felújítása. A két első tömb már korábban megújult, most a hátsó részek kerülnek sorra.

Családi események júniusban

Június 26-án megszületett Kiss Borbála, Kiss Márton képviselőtestületi tagunk és Soós Anna második gyermeke.

A keresztség szentségében részesült:
június 21: Dobóczky Patrícia

Házasságot kötöttek:
június 27: Mazák Sándor és Bodnár Zita;
dr. Kovács Balázs és Bloch Barbara

Halottaink:

Nagy Sándor (86), Mészáros János (94), dr. Nagy Gábor Lajos (78), Georgiades Józsefné Tünde (85), dr. Göncz Árpádné Mária Zsuzsanna (96), Beke János (82), Pálfiné Kuncze Ilona (85)

Állandó események plébániánkon

Miserend:

Újlaki plébániatemplom:

hétköznapokon: 6³⁰ és 18⁰⁰

vasárnap: 9⁰⁰, 10³⁰, 18⁰⁰

Szent Mihály kápolna:

minden hó első vasárnap 16⁰⁰

minden hó 18-án 16⁰⁰ (*kiv. január*)

Szentségimádás: minden csütörtökön és minden hónap első szombatján az esti szentmisék után $\frac{1}{2}$ 8-ig.

Zsolozsma: pénteken 7⁰⁰, vasárnap 17³⁰

Iroda nyári nyitvatartása: szerdán és csütörtökön: 16⁰⁰-tól 18⁰⁰ óráig, pénteken: 10⁰⁰-tól 12⁰⁰ óráig.

Gyermekeinkért ajánljuk fel minden hónap 21-én az este 6⁰⁰ (vasárnap esetén a reggel 9⁰⁰) órai szentmisét.

Gyermekek váró házaspárokért ajánljuk fel minden hónap első szombatján az esti 6 órás szentmisét.

Minden hónap 27-én zsolozsmát imádkozunk az esti szentmise előtt Szent Margit tiszteletére.

Könyvtár: vasárnap 9⁴⁵ - 10³⁰ között.

A Sarlós Boldogasszony Kórus próbái:

A próbák a nyári szünet után szeptemberben folytatódnak. Csatlakozni kívánók nyáron is jelentkezhetnek meghallgatásra Török Andrea karnagynál (tel: 20/483-0149).

Újlaki Hangok

Megjelenik havonta. **Kiadja:** Újlaki Sarlós Boldogasszony Plébánia, 1023 Budapest, Bécsi út 32.

Szerkesztő: Szaszovszky József, műszaki szerkesztő: Balogh András

Felelős kiadó: Beran Ferenc plébános